



Ühinenud Rahvaste
Hariduse, Teaduse
ja Kultuuri
Organisatsioon

UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon

Infokiri nr 7
oktoober 2010

UNESCO sündmused

UNESCO tähtkalender

UNESCO kutsub liikmesriike üles esitama väljapaistvate isikute, teoste või ajalooliste sündmuste ümmargusi aastapäevi (50., 100. jne) UNESCO tähtkalendrisse, et neid aastatel 2012-2013 rahvusvaheliselt tähistada. Isikuid võib esitada ainult postuumselt. Kandidaatide loomingu või tegevus peab omama maailmaajaloolist või vähemasti regionaalset tähendust, olema kooskõlas UNESCO ideaalide ja väärtustega ning nende tähtpäevi peab ka riik ise üldrahalikult tähistama. Riiklikke või sõjalisi aastapäevi esitada ei saa. Taotlusi saab esitada ainult rahvuslike komisjonide kaudu. Tähtaeg taotluste esitamiseks UNESCO ERKsse on 5. jaanuar 2011. Lisainfo: <http://portal.unesco.org/anniversaries>

UNESCO tähistab audiovisuaalse pärandi päeva

27. oktoobril tähistab UNESCO audiovisuaalse pärandi päeva. See 2005. a alguse saanud traditsioon loodi eesmärgiga tõsta teadlikkust audiovisuaalsete dokumentide tähtsusest ja pakilisest vajadusest neid kaitsta. UNESCO maailma mälu registrisse kuuluv Balti keti dokumentatsioon sisaldab samuti mitmeid audiovisuaalseid dokumente. Eesti pakkus välja Tallinnfilmis tehtud Eesti kroonika nr 18, 1989, mis kajastab Balti keti sündmusi, ja valiku fotosid Filmiarhiivi fotoarhiivist.



UNESCO rahvusvahelise bioetika komitee istung

26.-27.10 toimub Pariisis UNESCO rahvusvahelise bioetika komitee (IBC) 17. istung, mille keskseteks teemadeks on inimese haavatavus ja inimväärikuse austamise põhimõtte, rahvameditsiini eetilised küljed ning inimkloonimine.

1993. a loodud komitee on globaalne foorum teaduse arengu eetiliste külgede arutamiseks. Komiteesse kuulub 36 sõltumatut eksperti. Bioetika komitee aseesimeheks on Tartu Ülikooli professor ja UNESCO ERK nõukoja liige Toivo Maimets, kes juhatab komitees ka inimkloonimise töögruppi. Toivo Maimetsa mandaat komitees kestab 2011. aastani.

UNESCO täitevkoogu 185. istung

5.-21.10 toimus UNESCO peakorteris täitevkoogu 185. istung. Täitevkoogu koguneb kaks korda aastas ja selle ülesandeks on suunata ja jälgida peakonverentsi poolt heaks kiidetud programmi elluviimist. Täitevkoogus on oma esindajad 58 riigil UNESCO 193 liikmesriigist. Kogu valimised toimuvad UNESCO peakonverentsil ja esindajad valitakse 4-aastaseks ametiajaks. Eesti pole kunagi olnud täitevkoogu liige ega kandidaat.

Rahvusvahelise haridustasemete klassifikatsiooni (ISCED) dokumendi uuendamine

UNESCO Statistikainstituut uuendab „Rahvusvahelise haridustasemete klassifikatsiooni“ dokumenti (International Standard Classification of Education (ISCED)). Viimati uuendati andmeid 1997. aastal, tänaseks on haridusmaastikul toimunud suured muudatused. Tegemist on rahvusvaheliselt ühtse hariduse liigituse süsteemiga, kus kasutatakse rahvusvaheliselt kokkulepituid definitsioone. Sellel sügisel konsulteeritakse kõikide liikmes- ja partnerriikidega. 31. oktoobriks esitab Haridus- ja Teadusministeerium koostöös Statistikaametiga Eesti kommentaarid. Uuendatud dokumenti esitletakse ametlikult 2011.a sügisel toimival UNESCO peakonverentsil.

Varase lapsee hariduse maailmakonverents

27.-29.09 toimus Moskvas varase lapsee hariduse maailmakonverents, mis tõi kokku ministreid ja eksperte ligi 65 riigist.

Varaseks lapseeaks loetakse aega lapse sünnist kuni 8. eluaastani. See on lapse edasise arengu seisukohalt äärmiselt oluline periood. Paraku ei saa suur osa kogu maailma lastest selles õrnas eas vajalikku hoolt ja haridust, mis omakorda piirab riikide ja regioonide arengut tulevikus. UNESCO statistika räägib 69. miljonist alghariduseta lapsest ja seetõttu rõhutati konverentsil eelkõige vajadust alustada lapsehoiu- ja haridusprogrammidega võimalikult vara. Arutluse all olid poliitilised arengud, kulud ja rahastamine, õiguslikud ja institutsionaalsed raamistikud, piirkondlikud kogemused, kvaliteet, tõrjutus, järelevalve ja hindamine. Tutvustati edukaid projekte ja programme erinevatest riikidest. Eestist osales konverentsil haridus- ja teadusministeeriumi üldharidusosakonna peaekspert Tiina Peterson.

Lisainfo:

<http://www.unesco.org/new/en/world-conference-on-ecce>

UNESCO ERK
Pikk 2, 10123 Tallinn
Tel: 6 441431
Faks: 6 313757
unesco@unesco.ee
www.unesco.ee

Holokausti seminar Eesti-Sooe koostöös

30. oktoobril toimus Tallinnas endise Patarei vangla ruumides holokausti teemaline seminar, mille korraldas Soome UNESCO ühendkoolide võrgustik koostöös UNESCO ERKga. Seminari eesmärgiks oli leida ideid, kuidas õpetada holokausti teemat koolis. Soome õppekavasse lisati holokausti õpetamise kohustus möödunud kevadel. Kutsutud olid Soome ja Eesti õpetajad ning õpilased. Töökeelteks olid soome ja eesti keel. Päeva avas peakorraldaja Pekka Elo Soome haridusametist, tutvustati Eesti juutide elu-olu nii minevikus kui tänasel päeval, võrreldi soome ja eesti õppematerjale ning vahetati kogemusi. Seminari käigus toimus ekskursioon Patarei vanglas, mille viis läbi endine vanglaülem Nikolai Kask.

UNESCO ühendkoolide avaseminar

23. oktoobril korraldas UNESCO ERK koos Eesti UNESCO ühendkoolide koordinaatori Johanna Helinaga UNESCO ühendkooliks pürgivate koolide kohtumise KUMU kunstimuuseumi auditoriumis. Õpetajatele tutvustati võrgustiku põhimõtteid, arutati järgneva aasta tegevusi ning tehti plaane ühistegevuste osas. 1953.a alguse saanud võrgustikku kuulub tänaseks juba rohkem kui 8500 haridusasutust 176 riigist. UNESCO koolid edendavad erinevate projektide kaudu UNESCO põhimõtteid: rahu ja kultuuride vahelist mõistmist, inimõigusi ja demokraatiat, jätkusuutlikku arengut ja kvaliteetset haridust. UNESCO projektides võivad osaleda kõik koolid, kes on nendest teemadest huvitatud. Võrgustikus osalemine pakub koolidele rahvuslikku ja rahvusvahelist tunnustust ning uusi võimalusi koostööks nii Eesti sees kui väljapool Eesti piire. UNESCO koolide üheks tähtsaks eesmärgiks on oma tegevuste kaudu arendada kultuuridevahelist arusaamist ja mõistmist koolides. Selleks on koolidel tavaliselt sõpruskoolid teisel pool maakera ning õpetuses tõusevad tähtsaks kohale inimõigused, maailmapärand ja keskkonnakasvatuse. Teemade tundmaõppimiseks tähistatakse ÜRO päevi, korraldatakse simulatsioone ning kasutatakse ka teisi aktiivõppemeetodeid.

Kohtumisel leiti, et vajalikeks ühistegevusteks on ideede vahetamine, üksteise toetamine, ühise kodulehe osa loomine UNESCO ERK kodulehele, osalemine koolidevahelises ÜRO simulatsioonis ning erinevatel teemadel ühisprojektide väljamõtlemine. Täna on UNESCO ühendkooliks saamise soovi avaldanud 24 kooli. KUMU hariduskeskuse juhataja Piret Kruusandiga arutati ka võimalikku koostööd KUMU hariduskeskusega. Seminar lõppes muuseumi ühiskülastusega.

Lisainfo: <http://www.unesco.org/en/aspnet> ja <http://www.maailmakool.ee>

Rahvusvaheline Läänemere projekt (BSP)

21. oktoobril toimus UNESCO rahvusvahelise Läänemere projekti koosolek, mis tõi kokku erinevad projektiga seotud osapooled: projekti endised juhid ja praeguse koordinaatori, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Keskkonnaameti ja UNESCO ERK esindajad. Koosoleku eesmärk oli tutvustada projekti käiku läbi aastate ning rääkida konkreetsetest tulevikuplaanidest. Keskkonna-teemalise BSP projekti võrgustikus on aastate jooksul Eestist osalenud u. 20 kooli, kõigist Läänemere maadest aga kokku üle 200 kooli. Projekt on toetanud ainetevahelise ühisosa leidmist, selle raames on valminud meetodilised käsiraamatud õpetajatele ja korraldatud koolitusi. Õpilased on osalenud rahvusvahelises loodusvaatluste projektis Naturewatch Baltic (NW). Vabariiklikult keskkonnaalaste uurimistöde konkursilt on jõutud edasi ka rahvusvahelisele keskkonnaprojektide olümpiaadile. Samuti on toimunud mitmeid praktilisi suvelaagreid noortele.

Eestil on kohustus võtta üle projekti rahvusvaheline koordineerimine kolmeks aastaks alates 2012. aastast. Alates 2010.a kevadest on BSP projekti Eesti rahvuslik koordinaator Sirje Janikson Tartu Keskkonnahariduse Keskusest (TKHK). Peagi luuakse koolidele eraldi BSP kodulehekülj TKHK kodulehe juurde. Koostöös endise rahvusliku koordinaatori Linda Metsaoruga hakatakse välja töötama mereprogrammi. Kaugemaks eesmärgiks on saada see programm Läänemere projekti ametlike rahvusvaheliste alaprogrammide nimekirja.

Lisainfo: <http://www.teec.ee>

Bioloogilise mitmekesisuse ja säästva arengu kogumik

UNESCO koostab kogumikku teemal bioloogilise mitmekesisuse õppimine säästvat arengut toetava hariduse kaudu. Eesti õpetajatel, haridustöötajatel või koolitajatel palutakse kirjeldada kasulikku kogemust, grupitöö- või muud õppemeetodit, ürituse läbiviimist, mis on olnud edukas ning millest võiks kolleegidel laias maailmas kasu olla. UNESCO peakorter valib saadetute hulgast välja materjalid, mis lisatakse kogumikku ning veebilehele. Materjalide esitamise tähtaeg on 15. november 2010. UNESCO ERK on võtnud ühendust keskkonnaministeeriumiga ja erinevate õpetajatega üle Eesti, kes võiksid tutvustada Eesti kogemust.

UNESCO-L'OREALI stipendium Eesti naisteadlasele

Tartu Ülikooli doktorant Triin Vahisalu kandideeris edukalt noortele naisteadlastele mõeldud UNESCO-L'OREALI stipendiumile. See rahvusvaheline stipendiumiprogramm pakub stipendiume kuni 35-aastastele naisteadlastele, kes soovivad tegeleda uurimistööga bioloogia, biokeemia, biotehnoloogia, põllumajanduse, meditsiini, farmakoloogia või füsioloogia valdkonnas. Kandidaadid peavad olema doktoriõppes või omama doktorikraadi. Triin Vahisalu uurimistöö teemaks on taimede põua- ja osoonitundlikkuse eest vastutavad molekulaarsed mehhanismid.

Tallinna linnavalitsus moodustas UNESCO maailmapärandi Tallinna nõukogu

Nõukogu moodustamise ajendiks olid jaanuaris Tallinna külastanud UNESCO ekspertorganisatsiooni ICOMOSi eksperdi Margaretha Ehrströmi soovitusel. Tallinna vanalinn on olnud UNESCO maailmapärandi komitee teravdatud jälgimise all alates 2005. aastast ning komitee on korduvalt ette heitnud vanalinna põhjaliku kaitsekorralduskava puudumist. Ekspert leidis, et olemasolev Tallinna vanalinna arengukava ei vasta kaitsekorralduskava nõuetele ning tödes, et üheks tõsiseks probleemiks on ka pärandipaiga üldiseks haldamiseks mõeldud nõukogu puudumine. „Maailmapärandi paiga nõukogu tuleks luua niipea kui võimalik, eelistatavalt juba 2010. aastal,“ rõhutas Ehrström. Selle nõukogu eesmärgiks on luua Tallinna kui maailmapärandi paiga säilitamiseks ja arendamiseks läbipaistev ja avatud arutelu- ja dialoogikeskkond. Nõukogu vastutab ka kaitsekorralduskava koostamise eest ja jälgib selle täitmist. UNESCOle tuleb tehtust aru anda 1. veebruariks 2011.

Nõukogu esimeheks otsustas linnavalitsus kutsuda UNESCO Eesti Rahvusliku Komisjoni peasekretäri Marika Valgu. Komisjoni aseesimeheks kinnitati abilinnapea Yana Toom ja liikmeteks Tallinna kultuuriväärtuste ameti juhataja Anu Kivilo, Tallinna ettevõtlusameti juhataja Marek Jürgenson, Tallinna linnaplaneerimise ameti juhataja Toomas Õispuu, linna peaarhitekt Endrik Mänd, Tallinna Kesklinna vanem Aini Härm, Tallinna kultuuriväärtuste ameti muinsuskaitse osakonna juhataja Boris Dubovik, linnaarhivaar-linnaarhiivi juhataja Külle Arjakas ja linnapea nõunik Jüri Kuuskemaa.

Liikmetena kutsuti nõukogu töös osalema ka riigikogu liige Kadri Simson, muinsuskaitseameti peadirektor Kalev Uustalu, kultuuriministeeriumi asekanstler Anton Pärn, Eesti delegatsiooni juht maailmapärandi komitees Mart Kalm ja arhitekt Dmitri Bruns.

Nõukogu tööd korraldab Tallinna kultuuriväärtuste amet. Nõukogu esimene koosolek toimus 29.septembril, järgmine kohtumine leiab aset 1. detsembril.

Põhja- ja Baltimaade maailmapärandi seminar

4.-6. oktoobril toimus Tallinnas ligi 30 osavõtjaga Balti- ja Põhjamaade kohtumine, mille eesmärgiks oli ekspertorganisatsioonide (ICOMOS, IUCN) osavõtul ja nõustamisel koostada enne 2007.a maailmapärandi nimekirja kantud paikadele väljapaistva ülemaailmse väärtuse (OUV) retrospektiivsed formuleeringud. Tegu oli esimese sellise seminariga Euroopas. Samalaadsed kohtumised toimuvad ka Tšehhis, Hollandis ja Maltal Euroopa teiste regioonide esindajatele. Riigid koostasid seminariks juhendmaterjali põhjal esialgsed formuleeringud, mida kohapeal täiendati, vastastikku tutvustati ja kommenteeriti. Taustainfot ja praktilisi näpunäiteid jagasid ICOMOSi esindaja Susan Denyer ja IUCNI esindaja Leticia Leitao. OUV formuleering peab maailmapärandi komiteed veenma, et kultuuri- või loodusväärtusel on OUV olemas. Lisaks lühikirjeldusele tuleb välja tuua kriteeriumid, mille alusel kanne tehti, tõestada paiga terviklikkust ja autentsust ning vajalike kaitsemeetmete ja haldussüsteemi olemasolu. Seminaril saadud tagasiside lihtsustab riikidel formuleeringute lõplikku vormistamist ja tähtjaks (hiljemalt 01.02.2012) UNESCOle esitamist.

Ürituse korraldasid Põhjamaade maailmapärandi keskus (NWHF), Tallinna kultuuriväärtuste amet ja UNESCO ERK.

Säästev turism maailmapärandi paikades

Norra ja Rootsi koostöös Põhjamaade maailmapärandi keskusega (NWHF) korraldasid 13.–15. oktoobril Visbys Põhja- ja Baltimaade ühisseminari „Maailmapärand, turism ja areng – mil viisil saab maailmapärand olla säästva arengu ressursiks?“

NWHF on osaline UNESCO maailmapärandi turismiprogrammis, mille eesmärgiks on edendada säästvat turismi maailmapärandi paikades. Programmi kohaselt püütakse võimalikult laialdase osalisgruppide koostöö ja turismitööstuse kaasamisega suurendada turismist tulenevat kasu ning samal ajal vähendada selle negatiivseid mõjusid. Visbys korraldatud seminari peamiseks eesmärgiks oli välja töötada ühine lähenemine nende eesmärkide saavutamiseks Põhja- ja Baltimaade maailmapärandi paikades.

Seminarile olid kutsutud regiooni osalisriikide esindajad, maailmapärandi paikade haldajad, turismiarendajad jt asjassepuutuvad huvirühmad. Peeti mitmeid temaatilisi ettekandeid, mis aitasid teemat laiemalt avada. Töörühmades jagati omavahel kogemusi maailmapärandi paikade külastamise korraldamisel ning toodi esile parimad näited (Rørose kaevanduslinn ja Vega arhipelaag Norras, Ölandi saar Rootsis jt). Eraldi keskenduti osalisgruppide kaasamise võimaluste suurendamise, infovahetuse parandamise ja osalisgruppide motiveerimise teemadele.

Eestist osalesid seminaril Mart Kalm Eesti Kunstiakadeemiast ja Urve Sinijärv Keskkonnaministeeriumist (Eesti meeskonna juhid maailmapärandi komitees 2009–13), Liina Jänes Tallinna Linnavalitsuse Kultuuriväärtuste Ametist ning Kaira Kivi EAS Turismiarenduskeskusest.



Eesti tegevused

Vaimne kultuuripärand tõi Euroopa vabaühendused Eestisse

1.-4. septembril toimus Eestis rahvusvaheline koolitusseminar „Vabaühenduste roll vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni rakendamisel“, mis tõi kokku ligi 50 eksperti Eestist, teistest Euroopa riikidest, rahvusvahelistest vabaühendustest ja UNESCOst.

KALENDER

15.-19.11.2010

VKP komitee 5. istung
Keenias

19.11.2010

TÜ Eetikakeskuse ja
UNESCO ERK seminar
Estonia talveaias
„Ajakirjanduse
vabadus ja vastutus:
eile, täna, homme“

22.-24.11.2010

Haagi konventsiooni
teise protokoll
komitee kohtumine
Pariisis

29.11-03.12.2010

Kultuurilise
mitmekesisuse
konventsiooni komitee
4. istung Pariisis

Kogu maailmas luuakse üha enam seltse ja ühinguid oma kultuuri hoidmiseks ja edendamiseks. Eesmärgistatud ühistegevus pakub rõõmu ja hõlbustab koostööd nii teiste vabaühenduste kui ka riigiasutustega. Kolme seminaripäeva jooksul said osalejad vahetada kogemusi ning arutleda selle üle, mida tähendab vaimse kultuuripärandi kaitse ja kuidas hoida pärandit elavas kasutuses. Tutvustati toimivaid koostöömudeleid lähtudes oma igapäevasest tööst ja tegevusest.

Külalised said osa ka seto leelost ja tantsudest ning osalesid August Pulsti õpistu näidistunnis, mille eesmärgiks on õpetada ja tutvustada pärimusmuusikat elava eeskuju kaudu. Seminari väljasõidupäev viis Raplamaale Kandlekotta, Türi laadale ja Anu Raua juurde Heimtalisse. See andis külalistele võimaluse oma silmaga näha, mis roll on vaimsel kultuuripärandil Eestis elavate inimeste jaoks ja kuidas seda Eestimaa eri nurkades hoitakse.

Samalaadseid koolitusseminare on UNESCOI plaanis korraldada ka teistes maailma regioonides, tuginedes paljuski Eestis läbiproovitudle.

Seminar toimus UNESCO ERK ja Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse koostöös ning Kultuuriministeeriumi ja UNESCO toetusel.

Lisainfo:

http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?meeting_id=00139



August Pulsti õpistu näidistund
Foto: Kristiina Porila

Multifilmi piltstsenariumi konkurs

UNESCO maailmapärandi keskus on kuulutanud välja multifilmi piltstsenariumi konkursi. Multifilmi peategelane on rahvusvahelise maailmapärandi haridusprogrammi maskott Patrimonto (pildil). Tema tegelaskuju kujutab noort kultuuripärandi kaitsjat. Multifilmi tegevus peaks olema seotud maailmapärandi nimekirja kantud paigaga, mida lapsed tunnevad. Eesti kontekstis Tallinnaga või Struve meridiaanikaare punktidega (neist kõige suurem ja tuntum on Tartu tähetorn). Osa võtma on oodatud 12-18-aastased noored, kes väljendaksid oma maailmapärandiga seotud ideid piltstsenariumi abil. Töö originaal tuleb esitada UNESCO ERKle 20. novembriks 2010. Parimad tööd saadetakse edasi UNESCO peakorterisse, kus valitakse välja need piltstsenariumid, millest tehakse valmis professionaalsed multifilmid.

Lisainfo: <http://www.maailmakool.ee/index.php?id=13073>



Maailmapärandi haridusprogrammi maskott Patrimonto

Rahvusvaheline kunstikonkurs lastele

Jaapanis toimub rahvusvaheline kunstikonkurs lastele - 16. Kanagawa biennaal. Osalema oodatakse 4-15 aastaseid lapsi seisuga 1.aprill 2010. Töö võib olla vabalt valitud teemal. Tööd tuleb saata posti teel Jaapanisse ajavahemikul 1. september – 30. november, 2010. Parematest töödest pannakse välja näitus, mis toimub juulis-augustis 2011 Jaapanis. Kaks tööd saavad peapremia, 58 osalejat saavad eripreemiad, lisaks on välja pandud väiksemad auhinnad 460 osalejale.

Lisainfo:

<http://www.k-i-a.or.jp/plaza/biennial/English/index.html>

Kunstiolümpia

Ameerika Ühendriikides Washingtonis toimub rahvusvahelise lastefestivali raames 14.- 19. juunil 2011 a. IV kunstiolümpia. Koolid on oodatud korraldama kunsti-konkursi 8-12 aastastele lastele teemal „Minu lemmikspordiala“. Esitada võib nii maale, joonistusi kui ka digitaalset kunsti. Tööd peavad jõudma korraldajateni hiljemalt 31.12.2010. Võitja ja tema vanemad kutsutakse oma riiki tutvustama rahvusvahelisele lastefestivalile. Korraldaja ei tasu sõidu-, majutus- ega muid reisiga seotud kulusid.

Lisainfo: <http://www.icafo.org/whatwedo/artsolympiad.html>